

Savonlinnan kaupungin lähidemokratiamallina toteutetut kumppanuuspöydät ovat olleet käytössä vuodesta 2018. Kevääseen 2022 saakka Savonlinnan kylät ry toteutti tätä toimintaa kaupungille hankerahoituksella, jonka jälkeen se siirtyi kaupungin omaksi toiminnaksi.

Kumppanuuspöytämalli on luonut merkittävän mahdollisuuden hakea pienimuotoisia avustuksia mm. asuinalueiden viihtyvyyden ja turvallisuuden parantamiseksi. Taloudellisen panoksen lisäksi kumppanuuspöytätapaukset ovat toimineet keskustelufoorumina kaupunkilaisten ja johtavien viranhaltijoiden välillä. Kuitenkin useilta tahoilta saamamme palautteen mukaan, ovat keskustelut juuttuneet alueellisesti samoihin aihepiireihin. Kehittämisen toimiin innostamisen sijaan on usein kuultu, ettei keskustelun kohteena oleviin toimenpiteisiin ole kaupungilla joko varoja tai henkilöresursseja. Osa tahoista on tämän vuoksi ilmoittanut, ettei enää aio osallistua tuleviin kumppanuuspöytäkeskusteluihin. Kumppanuuspöytien taloudellisten resurssien pieni määrä ei myöskään kannusta, kun isommatkaan kehitysideat eivät saa kannustusta viranhaltijoilta. Näennäisdemokratian harrastaminen ei ole kenenkään edun mukaista.

Ratkaisuksi kritiikkiin ja vähenevään kiinnostukseen olemme tutustuneet muissa kaupungeissa toteutettuihin osallistuvan budjetoinnin malleihin. Näissä kaikissa toistuu sama kuvio: esityksistä äänestetään ja äänestyksen tulos muodostaa päätöksen, jonka yhteiskunta toteuttaa. Malli Savonlinna toimisi esikuviansa toimintaperiaatteilta hieman muunnellen. Toimenpide-esitysten kerääminen tapahtuisi jatkuvalla aikajänteellä. Esitysten tulee olla laillisia, sopia kaupungin ja alueellisten keskusten kehittämisen strategiaan ja olla toteutettavissa budjettikauden aikana. Ne niputettaisiin kerran vuodessa pakettiin, jonka jälkeen esitykset asetetaan julkisesti esille kansalaisten tutustuttavaksi, kumppanuuspöydissä keskusteltaviksi ja lopulta äänestettäviksi. Äänestyksen budjettiin mahtuva tulos toteutetaan. Myös nuorten mahdollisuus vaikuttaa tulisi huomioida. Vähintään yhdelle nuorten ehdotukselle tulisi varata jonkinlainen äänestystuloksesta riippumaton toteutuslupaus. Esitysten toteutus voi tapahtua kaupungin resurssein tai kolmannen sektorin toimijoiden kautta, jolloin työvoimakuluja säästyy muihin investointeihin.

Mallissa päätöksenteko rahan jakamisesta siirtyy äänestyksen kautta puheenjohtajilta kuntalaisille. Nykyinen 30 000 euron kehittämisraha tulisi nostaa vähintään 200 000 euroon. Summa on viitteellinen ja sen tarkoituksena on osoittaa, että kaupunkilaisten kiinnostuksen herättäminen osallisuuteen vaatii nyt huomattavasti merkittävämmän panostuksen kuin tähän asti. Raha otetaan kaupungin investointibudjetista, josta sitä voi jakaa niin toimialoille kuin järjestöillekin. Summan tasapuolinen jakaminen ei saa olla asukasmääräsidoittainen. Alueellinen tasapuolisuus tulee olla tavoitteena, sillä kaupunkikeskustan kehittämiseen käytettävät varat ovat tällä hetkellä suuremmat kuin koko kumppanuuspöytäbudjetti.

Täsmällisempi yksityiskohtien hiominen tulisi asettaa palkattavan osallisuuskoordinaattorin toimenkuvaan. Mallin kehittäminen tulisi saattaa loppuun syksyyn 2023 mennessä, jolloin määräraha voidaan sijoittaa vuoden 2024 budjetin investointeihin. Raha ei saa olla sidottu toimialoihin.

Onnistunut osallistuva budjetointi lisää kansalaisten kiinnostusta kunnallista päätöksentekoa kohtaan ja luo aktiivisen mallin, joka antaa myös päättäjille oikeansuuntaista tietoa äänestäjien tahtotilasta. Mallin tahokkaasta hyödyntämisestä saavat etua esim. matkailuyrittäjät, paikalliset kolmannen sektorin toimijat sekä nuorison aktivoimisen kautta koko tulevaisuuden yhteiskunta.

Lisätietoa tarvittaessa antavat Saku Sallinen 0400 803972 / saku.sallinen66@gmail.com tai Asko Koukkari 040 8315852 / asko.koukkari@gmail.com